

Godt nytår

I skolernes efterårsferie i oktober gik entreprenør-maskiner i gang med at fjerne vores gode, gamle, men nu brand- og vandhærgede hovedbygning på Hellebæk Avlsgård. Vores forenings hjemsted i de 8 år, vi havde eksisteret.

Det var både et vemodigt, men samtidigt også befriende syn at se husets vægge med vores udsmykning, køkkenet, døre m.m. blive splittet ad, løftet op af gravkøen og presset sammen i en container på gårdspladsen. Men nu ser vi fremad og lægger denne del af vores historie bag os. Væk er det deprimerende syn af det ødelagte hus. I stedet har vi fået et flot kig fra gårdspladsen ud mod øst over græsmarker og skov. Vi har i den nuværende mandskabslængde fået et nyt sted at bo og har fået et stort økonomisk tilskud udefra til udviklingsarbejde og genanskaffelser. Begivenheder, man som læser er blevet orienteret om i sidste års nyhedsbreve. Bestyrelsen ser derfor på det kommende år med stor optimisme. Vi glæder os især til at se frugterne af det arbejde med to faste anlæg ude i Kohaven, som en arbejdsgruppe fra vores bestyrelse og fra statsskovdistriktet har arbejdet ihærdigt med gennem flere år. Anlæggene er en fugleplatform ved Pernillesøen og et såkaldt 'madpakkehus' tæt på avlsgården. Finansieringen er nu næsten helt faldet på plads, og anlæggene formodes at stå klar inden sommeren 2012. Det vil give vores formidling af Kohavens natur og kultur et mærkbart løft, ikke mindst i forhold til de gæster, som besøger området på egen hånd.

Godt nytår til alle jer medlemmer, som udgør basis for vores aktiviteter.

Steen Søgaard,
formand

Det endelige nedbrud

Foto: Aase Olesen

Historien om Hellebæk Avlsgaard

af Lars Bjørn Madsen,

Helsingør Kommunes Museer

Mandag den 18. juni 1906 var der en stor ildebrand på familien Schimmelmans ejendom, Hellebækgaard, ved Nordre Strandvej i Hellebæk. Greve Werner Schimmelman, der primært opholdt sig i sit fødeland, Tyskland eller på en af sine mange besiddelser, bl.a. i Jylland, benyttede sammen med sin hustru, komtesse Ida Margrthe Knut, gerne gården til deres årlige korte sommerophold. Og parret skulle angivelig netop ankomme ugen efter, hvorfor oldfruen havde sat den prægtige hovedbygning fra ca. 1747 i fin stand til at modtage greven og komtesse.

Hellebækgaards ladebygning med sin gavl mod Nordre Strandvej er her fotograferet omkring år 1900. Helt i baggrunden ses Villa Carlo, som blev nedrevet i 2011. Lokalthistorisk Arkiv for Helsingør Kommune.

Ilden opstod i den store stråttækte ladebygning, der lå ud mod Strandvejen nærmest indkørslen til gården. En halv times tid efter stod også staldbygningen, hvis gavl vendte mod Strandvejen, og gårdens nordre sidefløj med vognport i flammer. Helsingør Dagblad kunne berette om »det imponerende syn».

En mægtig røgsøjle steg op mod himlen og kunne ses vidt omkring, også i Helsingørs gader, hvor der til almindelig forbavselse faldt forkullede strå, som af vinden førtes fra brandstedet ind over byen«. På den ellers så fredelige, grusbelagte Nordre Strandvej samledes hurtigt mange af Hellebæks og Aalsgaardes borgere og landliggere for at betragte det imponerende, men også uhyggelige flammehav. Også adskillige helsingoranere var cyklet herop for at få del i oplevelsen. Hellebæk Kro havde selvsagt en forrygende omsætning denne dag!

Man frygtede af gode grunde, at vinden skulle føre den konstante regn af gnister hen til de andre stråttækte bygninger, som karakteriserede Hellebæk-Aalsgaarde dengang, og naturligvis frygtede man for den fornemme hovedbygning, der dog heldigvis havde tegltag. Det blev dog ikke til mere ildebrand, ligesom ingen mennesker omkom ved branden. Og alle kreaturer og heste græssede heldigvis fredeligt ude i Teglstrup Vang.

Branden efterlod Hellebækgaard noget amputeret. Hovedbygningen blev reddet; ligeså blev den søndre sidefløj med forpagterboligen og kapellet for enden af denne.

Avlsbygningerne blev aldrig genopført. Man kunne nemlig ligeså godt benytte lejligheden til at opføre en helt ny avlsgård midt ude i Teglstrup Vang, altså det omfattende areal, der hørte til Hellebækgaard og i dag populært kaldes »Hellebæk Kohave«. Samme år stod den nye avlsgård ud til Hellebækvej færdig, og forpagteren, Ludvig Holst, kunne dermed flytte fra Hellebækgaard ud på landet i en statelig tjenestebolig. Fra 1918 til 1934 var Hellebæk Avlsgaard beboet af forvalteren under Hellebækgaard, Rudolf Barfod, der også forpagtede landbruget. I hans tid blev gården ombygget efter tegninger af arkitekten Cosmus Bræstrup. Det skete i 1925. Efter Barfod fulgte Harald Jørgensen, der kom til at opleve ejerskiftet i 1946, hvor Hellebækgaard, som tyskejet, med al dens tilliggende, herunder avlsgården, blev konfiskeret af Staten. Jørgensen oplevede også, at avlsgårdens udhusbygninger brændte i august 1938 og efterfølgende fik deres nuværende udformning.

I 1953 blev Hellebæk Avlsgaard overdraget til Forsvarsministeriet i forbindelse med omdannelse af markjorderne til militært øvelsesterræn, og bygningerne blev nu behørigt indhegnet med stakitværk og pigtråd. Nu buldrede tanks og andre militære køretøjer, ledsaget af utallige soldater på øvelse, gennem Schimmelmans gamle marker, men ikke destomindre var Teglstrup Vangs naturrigdom og idyl stadig den samme. I det mindste, når der ikke var øvelse! Militæret har rent faktisk sikret adskillige naturområder mod initiativrige kommunalbestyrelses foretagsomhed. I 2001 mageskiftede Kronborg Statskovdistrikt med Forsvarsministeriet og overtog Teglstrup Vang, og året efter udlagde skovvæsenet ejendommen til rekreativt område.

Natten til den 26. december 2010 brændte avlsgårdens hovedbygning og blev så skadet, at man besluttede at lade den nedrive, hvilket skete i løbet af efteråret.

Hvad der nu skal ske med de sørgelige rester af Hellebæk Avlsgaard ved vist endnu ingen. Man må imidlertid håbe, at Naturstyrelse, politikere m.fl.

Barsk ser en nedrivning altid ud. Historien slettes for altid.

Foto: Lars Bjørn Madsen, oktober 2011.

i deres overvejelser tager helheden i betragtning. Opførelsen af en avlsgård midt i Hellebækgaards marker var i 1906 en fornuftig og helt naturlig løsning. Siden er området fredet og er blevet et yderst populært naturområde, hvilket bl.a. har resulteret i det velmente, men desværre totalt mislykkede forsøg på omlægning af Hellebækvej til fredelig grusvej. Bilisterne kører uanfægtet videre og har jaget de sidste cyklister og fodgængere væk.

Hvis Hellebækvej en dag skal blive en del af kultur- og naturmiljøet til glæde for cyklister og gående, må den nødvendigvis lukkes for den stedse voldsommere biltrafik. Men så er det ikke hensigtsmæssigt at give avlsgården en renæssance, eksempelvis som foreningshus eller et nationalparkbesøgscenter, da sådanne funktioner vil øge biltrafikken yderligere og dermed umuliggøre en fremtidig fredeliggørelse af dette enestående naturområde. Men der er naturligvis mange meninger om denne sag!

Kalender/oversigt:

Ørnetur til Sydøstskåne

- Søndag d. 26. februar kl. 8.00

Generalforsamling

- Søndag d. 18. marts kl. 14.00

Traneture/naturture i Kohaven

- Søndag d. 25. marts kl. 14.00
- Lørdag d. 31. marts kl. 14.00

Tranetur til Vattenriket i Skåne

- Søndag d. 1. april kl. 11.30

Fototur løvspring

- Søndag d. 29. april kl. 10.00-14.00

Nattergaletur i Hellebæk Kohave

- Søndag d. 27. maj kl. 04.00

De vilde blomsters dag (Se næste Nyhedsbrev)

- Søndag d. 17. juni kl. 11.00-14.00

Fugletrækket over Hellebæk Kohave (Ålsgårde-Kronborg) i efteråret 2011

– især trækket af rovfugle

Mange fuglekiggere stod også dette efterår i Kohaven eller nede ved Øresund og registrerede fugletrækket. Fuglene trækker ind her om efteråret, hvor de kommer fra Skåne og længere oppe i Sverige. Hvor på kysten, de flyver ind, afhænger af vindretningen. Nogle dage sker det direkte over Kohaven, andre gange nede over Teglstrup Hegn, Helsingør eller måske endda øst for Kronborg.

I skemaet i artiklen kan ses det samlede antal af forskellige rovfuglearter og gennemsnittet for samme arter for årene 1988-2010. Set i forhold til disse gennemsnit kan sæsonen 2011 karakteriseres som en god sæson, hvor mange arter sås i antal over gennemsnittet, men hvor der også blev observeret mange timer.

Musvågen, der er vores altdominerende rovfugl på træk, sås med over 20.000 fugle. Dens topperiode lå fra 4/10 til 12/10, hvor der på en god uge blev set næsten 14.000! Topdage blev 4/10 3.111, 7/10 4.418 og 9/10 2.910. Spurvehøgen fik også en god sæson med 1.706 fugle fordelt over en større del af sæsonen. Topdage blev 4/9 201, 10/9 201 og 21/10 209.

Også rørhøg, havørn og vandrefalk sås i pæne antal. Antallet af vandrefalke satte fx sæsonrekord med 27! Det blev også til en enkelt steppehøg. En art som netop dette efterår optrådte invasionsagtigt på fugletrækstederne i Nordeuropa. Derimod sås kun meget få duehøge.

Tranetrækket fulgte mønstret fra tidligere år. En enkelt superdag og derudover kun få fugle. Dette efterår blev superdagen 8/10 med 2.140 traner! Flokke af traner på op til 130 individer kunne allerede før kl. 9 høres og ses trække ind langs hele vores kyst. Nordvestenvinden skubbede i løbet af dagen flokkene ned mod Helsingør, hvor de fleste traner derfor også sås.

Nede ved Øresund kunne man gennem hele det sene efterår se flokke af suler flyve ind gennem Øresund for formodentlig at gå på sildefiskeri et eller andet sted syd for Hven.

Der kunne nogle dage iagttages over 200 fugle. Her i skrivende stund i primo januar ses stadig små flokke af suler flyve ind og ud af Øresund. Et fænomen, vi ikke har set tidligere vintre. En anden havfugl, storkjoven, sås også i lidt større antal end normalt. Det skal nok være blevet til en 15-20 fugle. Storkjoverne ses næsten altid i forbindelse med hårde vestlige vinde eller dagene derpå.

Musvåge i det himmelblå

Foto: Axel Mortensen

Til slut på denne lidt halvlange opremsning af, hvad efteråret bragte af fugle, skal også med, at Hellebæk Kohave fik en ny fugleart på listen. Den 28/10 sås en sølvhejre! flyve over Bøgeholm Sø. Denne store, hvide hejre er en sydeuropæisk art, der de sidste år er blevet mere almindelig i Danmark. Trods øjeblikkelig, energisk eftersøgning af hejren blev fuglen ikke genfundet.

Rovfugletrækket ved Ålsgårde-Kronborg efteråret 2011

	Antal 2011	Gennemsnit 1988-2010
Obstid/-dage	72	64
Antal obstimer	232	173
Hvepsevåge	689	731
Rød glente.....	31	21
Havørn	9	4
Rørhøg	97	67
Steppehøg.....	1	-
Hedehøg	1	-
Blå kærhøg.....	48	77
Duehøg.....	3	17
Spurvehøg.....	1706	1383
Musvåge.....	20051	16668
Fjeldvåge.....	61	67
Fiskeørn	44	48
Tårnfalk	55	42
Dværgfalk.....	52	50
Lærkefalk	4	5
Vandrefalk	27	10
Rovfugle i alt.....	22879	19201

Steen Søgaard

Kommende arrangementer

Ørnetur i Sydøstskåne

Søndag den 26. februar

Se vedlagte invitation

Generalforsamling med foredrag

Søndag den 18. marts

Se vedlagte invitation

Traneture/naturture i Kohaven

Søndag den 25. marts kl. 14

Lørdag den 31. marts kl. 14

Turene vil vare 2-3 timer afhængig af, hvor godt fugletrækket er den pågældende dag. Vi vil gå en lille tur ud i Kohaven og spejde efter traner og rovfugle, som netop nu flyver nordpå. Hvis vinden er i øst, er der rigtig gode chancer for at se flokke af traner i løbet af eftermiddagen. Er vi heldige, kan vi også se rovfugle, der trækker forbi. Det kan være musvåger, glenter, spurvehøge, fiskeørne og måske den sjældne havørn. Svinger fugletrækket, går vi en tur ned og kigger på kolonierne af skarver i Bøgeholm Sø og Bondedammen.

Turledere: Peter Rodemann og Steen Søgaard

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Kikkert kan lejes for 10,- kr.

Fornuftig påklædning efter vejret anbefales

Gratis for medlemmer, andre kr. 20,-

Tranetur til Vattenriket i Skåne

Søndag den 1. april

Se bagsiden af invitation til ørnetur

Fototur – Løvspring

Søndag den 29. april kl. 10-14

Kom med på tur i den dejlige forårsskov omkring Hellebæk Kohave. På turen snakker vi om foto og tager billeder af blomster og bøgeskoven

Turleder: Henrik Schurmann

Mødested: Hellebæk Avlsgård

Husk: Praktisk tøj, madpakke, kamera og højt humør.

Gratis for medlemmer, andre kr. 20,-

Ivrige fotografer i skovbunden.

Foto:
Aase Olesen

Nattergaletur i Hellebæk Kohave

Søndag den 27. maj kl. 04.00

Foreningen inviterer i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening på sangfugletur.

Det tidlige tidspunkt på morgenen gør, at vi starter med kun at høre ganske få sangfugle, men efterhånden kan vi lytte - fuglestemme for fuglestemme - til næsten hele koret. Udover nattergale vil vi også høre mange andre sangfugle som tornsanger, rørsanger og munk og desuden se grågæssene med deres store unger.

Mødested: P-pladsen overfor Hellebæk Avlsgård.

Fornuftig varm påklædning efter vejret anbefales.

"Der var engang et hus....."

Foto: Aase Olesen

Rettelse:

I Nyhedsbrev nr. 3 september 2011 havde der i tillægget "Et natursyn – med eksempel i nye skarvkolonier" indsneget sig en fejl. Billedtekst s.6 'Skarverne på rede i Bondedammen' viser skarver på rede i Esum Sø og altså ikke i Bondedammen som angivet i billedtekst. Fotos er taget af Axel Mortensen.

Deadline for indlæg til næste nummer: 11.maj 2012

Redaktion

Redaktør Kirsten Holst (ansv)

Tlf. 49 22 57 19 / 40 95 52 14

E-mail lakiholst@gmail.com

Niels Grønkjær, Aase Olesen,

Henrik Schurmann

Kontingentopkrævning:

Girokort vedlagt i dette Nyhedsbrev nr.1/2012

Kontakt til foreningen:

Formand Steen Søgaard

Tlf. 49707230/20303556

E-mail steogmag@hotmail.com

Kasserer Niels Grønkjær

Tlf. 49263126 / 20280688

E-mail nielsg48@hotmail.com

**Se evt. ændringer og tilføjelser på
www.kohavensvenner.dk**

Tryk: Skibstegnstuen, Ålsgårde